

ERIÇÓ DE MAR: ESTUDI ANTROPOLÒGIC, GEOLINGÜÍSTIC I ETIMOLÒGIC

ANTONI CORCOLL LLOBET
acorcoll@gmail.com

Els objectius bàsics d'aquest treball monogràfic sobre l'*eriçó de mar* és donar a conèixer els termes genèrics i aquells que fan referència a una o unes espècies en concret d'aquest animal marí, la seva distribució geogràfica, la seva vitalitat i la motivació semàntica o l'etimologia de tots aquests significants. Així mateix, faig esment de possibles castellanismes i d'algunes peculiaritats fonètiques que afecten diversos significants de l'*eriçó de mar*.

Per a l'assoliment d'aquests objectius, he hagut d'obrir les finestres a altres disciplines. Així, tot just vaig iniciar aquesta tasca investigadora, vaig adonar-me que era necessari adquirir unes certes nocions d'ictiologia si volia conèixer més a fons aquests animals marins per a poder, d'aquesta manera, diferenciar les distintes espècies que viuen a les nostres costes.

El contacte directe amb la gent de mar i, en altres ocasions, la lectura d'alguns llibres i articles m'han fet conèixer alguns aspectes que tenen una relació més o menys directa amb aquest animal marí, com ara els diferents instruments que els pescadors fan o feien servir per a capturar-lo i aquells amb què la garota és utilitzada com a esquer, i també la distinció que els pescadors en fan entre la femella i el mascle.

Pel que fa a la recollida de dades, he utilitzat diversos procediments: una enquesta, amb l'ajut de fotografies i un qüestionari, la consulta de diversos atles lingüístics (LMP, ALM, ALDC...), diccionaris (DCVB, DECat...) i altres obres d'un àmbit més local. En definitiva, les dades aconseguides provenen d'un total de 119 poblacions de tot el litoral de parla catalana.

Quant als resultats, des d'una vessant geolingüística, el nombre total de significants que he aplegat per a designar d'una manera genèrica l'*eriçó de mar* és 31 i els lexemes o formes bàsiques són 13: *garota*, *garoina*, *eriçó*, *eriç*, *castanya de mar*, *capellà*, *paparinell*, *olleta*, *así (asín)*, *casserola*, *cassoleta*, *bogamarí* i *bogo*. Dels significants que he recollit en aquest treball, també n'hi ha uns cinquanta, que no estaven documentats fins ara.

En la segona part d'aquest treball, tracto de les motivacions (metàfores, metonímies, etc.) i de l'etimologia dels diversos significants de l'*eriçó de mar*. També faig al·lusió a la història de cadascun d'aquests mots i als primers testimoniatges documentals.